

EKONOMİYE DAİR ÖNE ÇIKAN DÜZENLEMELER

12 OCAK – 18 OCAK 2023

(12-18 Ocak 2023)¹

- 1. TCMB, zorunlu karşılık oranlarını değiştirdi.** TCMB, 20 Ocak'tan itibaren 3 aydan uzun süreli mevduatlarda zorunlu karşılık oranlarını 0'a düşürmüştür. 3 ayın altındaki mevduatlarda oran yüzde 8 olarak uygulanacaktır. TCMB'de yapılan açıklamada, 2023 Yılı Para Politikası ve Liralaşma Stratejisi Metnine referans verilerek liralaşma stratejisi çerçevesinde uygulanacak politikaların, bankacılık sisteminin hem varlık hem de yükümlülük tarafında Türk lirasının ağırlığının kalıcı olarak artırılması amacıyla güçlendirilerek kullanılmaya devam edileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede, kur korumalı mevduat dışındaki Türk lirası mevduatın öncelikli olarak özendirilerek, Türk lirası mevduat tercihinin güçlenmesi yönünde adımlar atılmaya devam edileceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, Türk lirası mevduatın vadesinin uzamasını teşvik etmek amacıyla 3 aydan uzun vadeli Türk lirası mevduat için zorunlu karşılık oranlarının yüzde sıfır olarak belirlenmesine karar verildiği, yurt dışından doğrudan temin edilen 6 aydan uzun vadeli yabancı para yükümlülüklerdeki artış için 2023 yıl sonuna kadar zorunlu karşılık oranlarının yüzde sıfır olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Bahse konu değişiklikler, tesisi 3 Şubat 2023 tarihinde başlayacak olan 20 Ocak 2023 hesaplama tarihinden itibaren geçerli olacaktır.²
- 2. EPDK, Azami Uzlaştırma Fiyat Mekanizması (AUF) kapsamında gerçek dışı bildirimleri tespit edilen 40 şirket hakkında idari soruşturma açılacağını ve şirketlerin tüketicilere 11 milyar liradan fazla geri ödeme yapacağını bildirdi.** EPDK'den yapılan açıklamada, son aylarda uluslararası piyasalardaki olağanüstü maliyet artışlarının arz güvenliğini sekteye uğratmaması ve tüketicilerin bu maliyet artışlarından korunması için 1 Nisan 2022'de AUF'un geçici bir süre için uygulamaya alındığı belirtilmiştir. Ekim 2022'de 6 ay uzatılan mekanizmanın katkısıyla Türkiye'de hiçbir santralin kapatılmadığı bilgisinin paylaşıldığı açıklamada, sehven ya da kasıtlı olarak EPIAŞ'a yapılan gerçek dışı bildirimler sebebi ile 40 şirket hakkında idari soruşturma açılmasına ve 10 milyar 208 milyon 222 bin 680 liranın geri ödenmesine karar verildiği ifade edilmiştir. Faiziyle birlikte 11 milyar lirayı aşan meblağın AUF mekanizmasının doğası gereği maliyet düşüşü olarak doğrudan tüketicilerin faturasına yansıtılacağı da vurgulanmıştır.³
- 3. MASAK'tan terörün finansmanını önlemeye ilişkin parasal alt sınır yükseltildi.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulunca (MASAK) hazırlanan "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Yönetmelikle, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesinde yükümlü kılınan bankalardan finansman ve faktoring şirketlerine, sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketlerinden ödeme ile elektronik para kuruluşlarına, yatırım ortaklıklarından sigorta şirketlerine, finansal kiralama kuruluşlarından kargo şirketlerine, kuyumculardan tarihi eser alım satımı yapanlara, spor kulüplerinden noterlere kadar kurum ve kuruluşların faaliyetleri sırasında kimlik tespiti konusunda yapmaları gereken işlemlerde düzenlemeye gidilmiştir. Söz konusu kuruluşlar, toplam tutarın 185 bin lira ve üzerinde olduğu işlemlerde ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemde toplam işlem tutarı 185 bin lirayı geçtiğinde (daha önce bu konudaki parasal alt sınır 85 bin lira olarak uygulanıyordu), kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlü olacaktır. Ayrıca, elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarında kimlik tespitinin ve alınan bilgilerin teyidinin yapılması gereken sınır ise 7 bin 500 liradan 15 bin liraya yükseltilmiştir.⁴

4. **Kıdem tazminatı tavanı belli oldu.** Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın mali ve sosyal haklara ilişkin genelgesi yayımlanmıştır. Genelgeye göre, 2022 yılı Temmuz - Aralık döneminde 15 bin 371 TL olan kıdem tazminatı tavanı, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren 19 bin 982,83 TL olarak uygulanacaktır. Brüt ücreti 20 bin lira olan ve aynı işyerinde 10 yıldır çalışan bir işçi 31 Aralık 2022 tarihinde 153.710 TL kıdem tazminatı alabilir iken, 1 Ocak'tan sonra iş akdi sona erdiğinde aynı işçi 199 bin 828 TL kıdem tazminatı alabilecektir. Aylık brüt ücreti 15 bin 371 liranın altında olanların kıdem tazminatı ise tavan uygulamasından etkilenmeyecektir.⁵
5. **Altı ildeki bazı üretim tesisi yatırımlarına devlet yardımı verilmesi kararlaştırıldı.** Sakarya, Düzce, Kocaeli, Bursa, Gaziantep ve Ankara'daki bazı üretim tesisi yatırımlarına 25 milyar 683 milyon liralık sabit yatırım öngören proje bazlı devlet yardımı verilmesi kararlaştırılmıştır. Destekle 3 bin 810 kişiye istihdam sağlanması hedeflenmektedir. Konuya ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.⁶
6. **Otomotiv ithalatçısı ve bayisine teminat zorunluluğu getirildi.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının "Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği" Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğle Bakanlığın, ilgili kanun kapsamında tanımlı bulunan motorlu araç ticareti yapan mükelleflerden teminat alma yetkisinin usul ve esasları belirlenmiştir. Bu kapsamda, belirli bir taşıt markasının distribütörü niteliğinde bulunmayan münferit ithalatçı mükellefler ve bunların bayileri teminat uygulaması kapsamına alınmış olup kapsamda bulunan mükellefler, ithalat yapabilmek için 66 milyon lira teminat vermek zorunda olacaktır. Öte yandan, aynı tebliğle söz konusu münferit ithalatçı mükelleflerin, ithalatta özel tüketim vergisi ödemeksizin işlem yapabilmeleri için sahip olması gereken belgeyi alabilmeleri hususunda taşımaları gereken şartlar da belirlenmiştir. Buna göre, bu ithalatçıların, asgari 5 milyon lirası ödenmiş sermayeye sahip olmaları, belge için başvuru tarihinden önce en az üç takvim yılı boyunca motorlu araç ticaretiyle iştigal etmiş olmaları ve asgaribeş işçi veya personel çalıştırmaları gerekecektir.⁷
7. **Mükellefe bildirim kolaylığı sağlandı.** Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Buna göre, mükelleflerin Gelir İdaresi Başkanlığına bildirmeye mecbur olduğu bilgilerden, Ticaret Bakanlığı tarafından elektronik ortamda Hazine ve Maliye Bakanlığına iletilenler "mükellefler tarafından yapılmış bildirim" olarak kabul edilecektir. Düzenleme 1 Şubat itibarıyla yürürlüğe girecektir.⁸

Kaynaklar:

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/4). Resmi Gazete, Sayı:32074. (15 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230115-6.htm>

³ EPDK, Basın Açıklaması. (15 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/17/basin-odasi#>

⁴ Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6702). Resmi Gazete, Sayı: 32073. (14 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230114-11.pdf>

⁵ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, 2023 Yılı Ocak Ayına Ait Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelge. (13 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2023/01/2023-Yili-Ocak-Ayina-Ait-Mali-ve-Sosyal-Haklara-Iliskin-Genelge-Sira-No-4.pdf>

⁶ — Sakarya İlinde Yapılacak Olan İleri Teknoloji Kaynak Malzemeleri Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6684)
— Kocaeli İlinde Yapılacak Olan Amonyak ve Üre Gübresi Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6685)
— Düzce İlinde Yapılacak Olan Mühimmat Tasarımı, Askeri Tüfek ve Yarı Otomatik Tabanca Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6686)
— Bursa İlinde Yapılacak Olan Elektrik Tahrikli Kompresör Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6687)
— Bursa İlinde Yapılacak Olan Geri Dönüşümden Elde Edilmiş Polimer Cisp ve POY Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı:6688)
— Gaziantep İlinde Yapılacak Olan Polimer Cisp Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6689)
— Ankara İlinde Yapılacak Olan Fotovoltaik Güneş Paneli Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin 4/9/2019 Tarihli ve 1507 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6690). Resmi Gazete, Sayı: 32073.. /14 Ocak2023). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/14.01.2023>

⁷ Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 545). Resmi Gazete, Sayı: 32073. (14 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230114-14.htm>

⁸ Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan: Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 546). Resmi Gazete, Sayı: 32077. (18 Ocak 2023). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230118-7.htm>

